

Marianne Molsbergen, projectleider Doorlopende Leerlijnen van mboRijnland

“De praatplaat maakt complexe zaken overzichtelijk”

Bij het ontwikkelen van doorlopende leerlijnen spelen zoveel aspecten mee dat het soms lastig is het overzicht te bewaren. Marianne Molsbergen, Programmamanager Doorlopende Leerlijnen bij mboRijnland, liet daarom een zogenaamde ‘Praatplaat’ ontwerpen, waarop in één oogopslag duidelijk is welke partijen betrokken zijn, en hoe verschillende aspecten met elkaar samenhangen. De praatplaat is een praktisch hulpmiddel bij gesprekken. “Hij prikkelt en roept vragen op. Dat is precies de bedoeling!”

Het opzetten van een project over doorlopende leerlijnen is een complex verhaal. Als projectleider moet je het grote geheel bewaken en tegelijkertijd verbindingen tussen partijen tot stand brengen. De grote vraag is: hoe maak je dat ingewikkelde speelveld inzichtelijk, zodat je anderen daar snel een inkijkje in kunt geven? Hoe neem je mensen mee in het verhaal? Marianne Molsbergen, projectleider Doorlopende Leerlijnen van mboRijnland, besloot het conceptueel te benaderen, en liet een praatplaat ontwerpen. “Het is echt een hulpmiddel bij gesprekken over de doorlopende leerlijnen”, zegt ze. “Het maakt het mogelijk om eerst uit te zoomen, zodat je het hele speelveld kunt overzien, om vervolgens weer in te zoomen. Daarnaast blijft die visuele weergave ook beter hangen. Ik kan het hele verhaal wel vertellen, maar daarna vervliegt het snel weer. Deze praatplaat geeft houvast. Hij hangt inmiddels ook aan de muur bij de betrokken scholen. Nu kom je steeds die plaat tegen, waardoor je je er steeds meer bewust van

wordt: oh ja, de doorlopende leerlijn, dat was dat we aansluiting zoeken bij elkaar. Het werkt. Ik heb zoveel positieve reacties gekregen.”

Even de praatplaat zelf. Wat zien we precies?

“Het vertrekpunt is een peilmoment in september 2021. Je ziet de twee onderwijspartners op dat moment: vo-school het Oranje Nassau College, met twee locaties in Zoetermeer, en mboRijnland. De besturen hadden op dat moment al een intentieverklaring getekend over het creëren van doorlopende leerlijnen, en op de praatplaat zie je een conceptuele weergave van wat ons nu eigenlijk te doen staat.

Je ziet dat leerlingen van het Oranje Nassau College naar mboRijnland op vijf manieren doorstromen: via de nieuwe leerweg, en via de colleges van mboRijnland in Zoetermeer: Welzijn & Zorg, Service Medewerker, Economie & Ondernemen en

Dienstverlening. Daarnaast zie je nog deelgebieden en thema's die een rol spelen: Living Labs, 'een leven lang ontwikkelen', de regionale aanpak van het personeelstekort, en het regionale netwerk van werkveldpartners mbo en vo."

Het ziet er eigenlijk best overzichtelijk uit!

"De plaat is ontworpen door het Huis van Verbeelding, zij hadden al eerder voor mboRijnland een profileringspaspoort van onze locaties gemaakt. Je zag daarop in één oogopslag waar bijvoorbeeld de vestigingen Zoetermeer, Leiden of Gouda voor stonden. Zoiets wilde ik ook voor dit project. Maar voordat zij het hele spectrum rond de doorlopende leerlijnen konden verbeelden, moest ik het eerst duidelijk aan hen overbrengen en daar waren wel een paar afspraken voor nodig. Ze dwingen je om echt de kunst van het weglaten te beoefenen en je te focussen op de essentie, die zij vervolgens vangen in icoontjes. Als je de praatplaat nu ziet, denk je waarschijnlijk: 'Ben je dáár zo lang mee bezig geweest?', maar dat proces was nodig. Ik ben tevreden met de praatplaat zoals hij nu is. Het klópt. Hij doet waar hij voor bedoeld is: hij nodigt uit tot praten en vragen stellen."

Brengt het 'terugbrengen naar de essentie' ook nieuwe inzichten?

"De basisvraag blijft natuurlijk 'Hoe komen we tot een doorlopende leerlijn?' Gaandeweg het proces ontdekten we dat er in feiten twee sporen zijn om tot een doorlopende leerlijn te komen: een beroepsgericht spoor, en een algemeen generiek spoor. Ik wilde beginnen met een gezamenlijke inhoud die in al onze vijf programmalijnen van vo naar mbo zit. Dan gaat het om generieke vakken als burgerschap, Nederlands en Engels. Daar is ook de directe herkenning: docenten Engels begrijpen meteen wat het probleem is als de leerling die op het vmbo-

examen een heel goed cijfer haalt, op het mbo weer opnieuw moet beginnen met leren klokkijken. Je gunt zo'n leerling dat die kan instappen op ander niveau, er ruimte is om te kunnen verbreden, verdiepen of versnellen.

De nieuwe leerweg is naast algemeen vormend ook praktijkgericht: er is een component met betekenisvolle, praktijkgerichte opdrachten. Daar ligt een logische brug naar het mbo, bijvoorbeeld bij het ontwikkelen van de praktijkopdrachten. Het mbo heeft immers al betekenisvolle, praktijkgerichte opdrachten die de student in de stage uitvoert. De ambitie is nu om het generieke deel als vliegwieltje te gebruiken, om vervolgen ook voor het beroepsgerichte deel handvatten voor een doorlopende leerlijn te ontwikkelen. De volgende stap is het uitvoeringsniveau: het vormen van werkgroepen die de doorlopende leerlijn concreet gaan vormgeven."

Op de praatplaat staat ook 'Regionale aanpak personeelstekort'. Hoe hangt dat met de rest samen?

"We leiden niet alleen op voor persoonsontwikkeling en persoonsvorming, maar uiteindelijk ook voor een passende plek op de arbeidsmarkt. Daarbij zijn die doorlopende leerlijnen ook belangrijk, want als wij onze mbo-studenten praktijkgericht opleiden, bijvoorbeeld in een hybride opleidingstraject in samenwerking met regionale basisscholen, dan kunnen ze sneller het werkveld in. Door die doorlopende leerlijnen wordt niet alleen de aansluiting passender, het draagt ook bij aan de aanpak van het tekort op de arbeidsmarkt.

Onze 75 eerstejaars studenten van de studie Onderwijsassistent, bijvoorbeeld, moeten vliegensvlug het werkveld in. Hoe kunnen we hen op vaardighedeniveau alvast een rol geven op die arbeidsmarkt? Laat ze voorlezen, laat ze helpen bij feestactiviteiten! En als we zo'n praktijkgestuurd traject voor de onderwijsassistent bespreken, zie je daarboven op de praatplaat de vlag van 'Leven Lang Ontwikkelen'. Wat meteen de vraag oproept of we dit, in aangepaste vorm, niet óók voor zijinstromers toegankelijk kunnen maken."

Het idee is dat het voortgezet onderwijs, het mbo en de werkveldspelers samen een driehoek vormen, om zo echt op te leiden voor de arbeidsmarkt.

"Dat is uiteindelijk de stip op de horizon en daarvoor is die samenwerking echt nodig. Ik heb bijvoorbeeld contact met mensen van de Stichting Piëzo. Een van hun activiteiten is de Talentenacademie, voor kinderen en jongeren tussen 9 en 14 jaar. Zij kunnen zich zes tot acht weken oriënteren op beroepen in de regio. Leerlingen kunnen bij bedrijven en instellingen rondkijken en vragen stellen, en op school komen professionals gastlessen geven.

In die Talentenacademie werken maar liefst 130 werkveldpartners samen, van ziekenhuizen tot boerenbedrijven.

Een tijdje terug had ik een bijeenkomst met mensen van Piëzo, een aantal voortrekkers van de nieuwe leerweg op het Oranje Nassau College, en medewerkers van mboRijnland. Ineens merkte ik dat we op een soort omslagpunt zaten, waarop iedereen zich ervan bewust werd dat we hierbij écht met elkaar te maken hebben, en dat we elkaar kunnen versterken.

Daar kwam ook een concrete ambitie uit voort: als het vo voor de nieuwe leerweg praktijkgerichte opdrachten moet gaan schrijven, gaan ze dat samen doen met onze ontwikkelaars én met mensen van onder andere de talentenacademie van Piëzo. Zo benut je elkaars ervaring en expertise. Mooi hoe je tot zo'n gezamenlijk inzicht komt: 'Wij zijn een lerend regionaal netwerk!' Alles viel ineens samen. Het klopte."

Deze praatplaat heeft als uitgangspunt de situatie in september 2021. Hoe gaat het verder?

"Ik heb nu opnieuw contact met het Huis van

Verbeelding voor een vervolg op deze praatplaat, over wat er inmiddels is bereikt en waar we naar op weg zijn. Die ga ik gebruiken bij een presentatie voor de Colleges van Bestuur van mboRijnland en het Oranje Nassau College.

Het wordt een soort doorklikplaat, waarbij Huis van Verbeelding ook gaat verbeelden dat een specifiek aspect soms een tandrad-functie heeft: als je ergens aan draait, zet het ook andere dingen in beweging. In dit regionale, innovatielandschap grijpt alles in elkaar, dat is precies wat dit project zo ingewikkeld én zo mooi maakt: bij alles wat je doet, kun je op andere vlakken bijvangst genereren. De kunst is natuurlijk om die radertjes met elkaar mee te laten bewegen, zonder dat het een chaos wordt.

Het ontwikkelen van doorlopende leerroutes gebeurt in een breed en complex speelveld, daar word je je steeds meer van bewust naarmate je verder komt. Het pad ontstaat eigenlijk terwijl je het bewandelt, en daarbij kan de praatplaat een krachtig hulpmiddel zijn om het overzicht te bewaren."

Informatie

Marianne Molsbergen, mmolsbergen@mborijnland.nl
 Huis van Verbeelding, www.huisvanverbeelding.nl

